

ԶՈՒՍՐՃԱԼԻՒՔ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ . Նափուէոնի ցեղին գլխաւոր զիւ պուածները բոլորն ալ գեկտեմբեր ամսուն մէջ սկսած կամ կատարած են . վասն զի ինչպէս որ յայտնի է ,

Դեկտեմբերի 1ին 1807 Հերոնիմոս Պոնափար- թէ վէսթֆալիայի թագաւոր անուանեցաւ :

2ին 1804 Պիոս Է Նափուէոնը կայսր պսակեց :

2ին 1805 Աւսթրիացի պատերազմը եղաւ :

3ին 1808 Նափուէոն կայսրը յաղթանակաւ Մա- տրիտ մտաւ :

10ին 1848 Լուգովիկոս Նափուէոն Գաղղիայի Հասարակապետութեան նախագահ ընտրուեցաւ :

13ին 1799 Նափուէոն առաջին հիւպատոս ըն- տրուեցաւ :

15ին 1840 Կայսեր մարմինը զինուորական ան- կէլանոցը փոխադրուեցաւ :

16ին 1810 Յովսէփինայի հետ ամուսնութեան կապը լուծուեցաւ :

18ին 1812 Կայսրը Մոսքայէն դարձաւ :

19ին 1793 Թուլոնը առնուեցաւ՝ որով Նափու- լէոնին զինուորական ասպարիզին սկիզբն եղաւ :

20ին 1851 Լուգովիկոս Նափուէոնին քուէար- կութիւնը կատարեցաւ :

24ին 1800 Առաջին հիւպատոսը դժոխային մե- քենային ճաթեղէն ազատեցաւ :

ԲՈՒՍԱՐԱՆԱԿԱՆ . Ծագկանց մեծ մասը կարուե- լէն ետե քառնուչորս ժամ ջրի մէջ կենալէն վեր- ջը կը թողնին ու կը լսկին . ասոնցմէ ոմանք երբ պաղ ջրի մէջ խոթեա նորէն կ'արթնան . բայց Գրեթէ ամէն թուամած ծաղիկ, տաք ջրի մէջ դնե- լուն պէս մէկէն կը կենդանանան . աս բանին հա- մար պէտք է թուամած ծաղկներուն կոթը ամ- բող տաքցած ջրի մէջ խոթել, և թողուլ այնպէս լնչուան որ ջուրը պաղի, ու կը տեսնես որ առ- ջինին պէս իրենց զուարթութիւնն ու պայծա- րութիւնը կ'առնեն :

ԱՐՈՒՍՏԱԿԱՆ . Հասոնց 'ի վեր կարծուէր թէ եզի կանթեղ մը վառելու համար պէտք է որ թէկոյին նիւթէ պատրոյգ մը ունենայ . իբրեւ թէ առանց անոր չէր կրնար եղը ինչուան վառելու ծայրը հասնիլ . բայց Պլեքէյարը անդղիացիին մէ- կը ցցուց՝ թէ պատրոյգին տեղը կրնայ ապակէ բա- րակ խողովակ մըն ալ գործածուիլ՝ որ միշտ ան- ծախ կը մնայ : Որպէս զի աս խողովակը կարենայ հարկաւոր եղած եղը քաշել՝ պէտք է խողովակին վառած ծայրը քան անոթին եզին երեսը ցած ըլ- լայ . աս բանին համար ալ խողովակը անցուցած սիտի ըլայ պլտի գոգաւոր ընդունարանի մը մէջ տեղէն : Խողովակին երկայնութիւնը՝ օդի վառե- լու կանթեղներուն համար , բթաչափէ մը աւելի

պէտք չէ ըլլայ . իսկ եզի կանթեղներունը հինկ վեց գծաչափ բաւական է : Աս տեսակ կանթեղ- ներուն լոյսը աւելի պայծառ կ'ըլլայ ու ծուխ և հոտ չհաներ , եզն ալ անհամեմատ պակաս կ'եր- թայ , ու գիշերը հիւանդաց քով լաւ կը ծառայէ :

ԲԱՅԱՆԱԿԱՆ . Երկրիս բոլորաթիւր պատող մթնոլորտին բարձրութիւնը ճիշդ չգիտցուիր , ո- րովհետեւ իր խտութիւնն ալ բարձրութեանը հա- մեմատ կը փոխուի . բայց ընդհանրապէս մթնո- լորտին բարձրութիւնը 15 կամ 17 փարոսի կը կարծուի . այսչափ բարձրութեամբ օդին ծանրու- թիւնը հաւասար է 32 ոտնաչափ ջրի կամ 28 բթա- չափ սնդիկի ծանրութեանը : Իսկ արդ մէկ խորա- նարգ ոտք ջրին ծանրութիւնը 64 լիտր է , ուրեմն 32 քառակուսի ոտք բարձրութեամբ ջրի սիւնա- կին ծանրութիւնը իմանալու համար՝ պէտք է 64ը 32 ով բազմապատկել , որ կ'ընէ 2048 լիտր : Իսկ թէ մթնոլորտին բոլոր երկրիս վրայ աղչած ծան- րութիւնն ալ իմանալու գէտ՝ աս 2048 լիտր բազ- մապատկէ , բոլոր երկրիս մոկերեւութին չափովը որ է 5,547,800,000,000,000 քառակուսի ոտնա- չափ , և կ'ըլլայ ամբողջ մթնոլորտին ծանրութիւ- նը երկրիս վրայ 11,361,894,400,000,000,000 լիտր : Յայտնի է որ մարդիկ աս սարսափելի ծան- րութեանը տակ կը ճգմուէին եթէ կողմնական և տակի կողմի օդոյ սիւնակներն ալ հաւասարապէս ամէն կողմէն չձնշէին , որով ամէն գիտաց մթնո- լորտը իր հաւասարակշռութիւնը կը պահէ . ինչ- պէս ծովուն և գետերուն ջրերը և անոնց մէջի ձկները :

ՄԱՐԱԿԱՆ . Հենրիկոս Դ որսի ատեն անտա- ուի մը մէջ մոլորած ըլլալով՝ գեղացիի մը կը հան- գիպի ու կազաչէ որ իրեն ճամբայ ցցունէ . եր- թալու ատենին գեղացին կը գառնայ կ'ըսէ . Պա- րոն կ'երևնայ թէ դուն մեր թագաւորին զօրա- վարներէն մէկը պիտի ըլլաս . կրնայ ըլլալ որ քու շնորհքովդ ես ալ մէյով թագաւորը տեսնելու ար- ժանի ըլլամ : — Ինչո՞ւ չէ կ'ըսէ Հենրիկոս , հիմա երբոր տեղերնիս հասնինք , դու իմ քովէս մի հե- ռանար , և գիտէ տես թէ մեզի մօտեցողներէն ո՞վ որ գլխարկը վար չառնէ ան է թագաւորը : Երբ գղեսկն հասան բոլոր պալատականները թա- գաւորին ուշանալուն վրայ չփոթած՝ զինքը տես- նելուն պէս գլխարկին ձեռքերնին գիմացը վա- ղեցին : Հենրիկոս դարձաւ գեղացիին որ գլխարկը գլուխը քովը կեցեր էր ու ըսաւ . է տեսար ո՞վ է թագաւորը : — Ի՞նչ գիտեմ պարոն կամ դուն ես կամ ես :